

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXVI. (20)
No. (števil.) 7

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
16. februarja 1967

Titove težave in skrbi

Komunistična diktatura v Jugoslaviji je v vedno večji krizi. Vprašanje je samo kje je večja, ali na političnem, gospodarskem, kulturnem ali moralnem področju. Idealizem predvojnih komunistov je izginil. Zamenjal ga je pohlep po grabežu materialnih dobrin. Gon za uživanjem, lagodnim življenjem. Stranko so preplavili konjunkturisti. Partija in javna uprava se davita v korupciji.

Tako je zgoraj „na vrhu“, pri novem razredu.

Med narodom, med delovnim ljudstvom, je slika obratna. Življenjski pogoji postajajo vedno težji, denar vedno bolj izgublja vrednost, inflacija gre neusmiljeno naprej, cene živih neprestano naraščajo. Npr. v zadnjem času se je cena slanini dvignila kar za 400 dinarjev pri kg. Veliko ljudi nima dela, zato neprestano odhajajo nove skupine brezposelnih za zaslužkom v inozemstvo. V zadnjem času se je pojavila kriza tudi v rudarstvu. Zalag nakopane premoga ne morejo spraviti v promet, zato bodo morali zmanjšati proizvodnjo. Samo v rudarskem revirju v Kreki je zaradi tega ostalo brez dela okoli 2000 ljudi. Močno so prizadeti tudi rudarji v Velenju.

Brezskrbnega življenja pa nima delovno ljudstvo tudi po ostalih gospodarskih in industrijskih podjetjih. Na stotine in stotine industrij je zaradi pomanjkanja surovin ali obratnega kapitala moralo zmanjšati proizvodnjo. V velike finančne težave je zašlo celo največje industrijsko podjetje za izdelovanje strojev v Sloveniji Litostroj pri Ljubljani. Zaradi pomanjkanja kreditov je bil na tem, da bo moral ustaviti obratovanje. Ker mu slovenske banke niso mogle priskočiti na pomoč, ker same niso mogle dobiti zadostnih kreditov pri Narodni banki, je Litostroj prevzela beograjska Privredna banka. Veliko Slovencev je v tem, da je ta veliki industrijski obrat v Sloveniji prešel v roke beograjske banke, videlo več, kakor pa zgolj navadno gospodarstvo—finančno operacijo.

Tako poslabšano gospodarsko stanje povzroča nezadovoljstvo med delavstvom, ki prihaja do izraza v vedno številnejših stavkah.

Gospodarske težave, ki meje že na gospodarsko zmedo, je povečala še Rankovičeva zadeva. Stoodstotni komunist, za katerega je preizkava dognala, da je s svojo UDBO v resnici pripravil zaroto proti Titu in njegovim ljudem, da bi se sam polastil partije in državnega vodstva, se je po odstranitvi s položajev v partiji in državni upravi, čez noč prelevil v srbskega nacionalista. Kar na mah je začutil, da je Tito s Slovenci, Hrvatimi in Makedonci napravil zaroto proti srbstvu, da so koristi srbstva po uvedbi gospodarske reforme ogrožene ter da Slovenci in ostali nesrbski narodi Srbe gospodarsko in finančno samo izrabljajo. S tako gonjo so Rankovičevi ljudje začeli hujskati srbsko ljudstvo proti Titu, Slovincem, Hrvatim, Makedoncem ter istim Srbom, ki odobravajo Titovo politiko.

Da bi Rankoviču odvzel možnost, da bi se zaradi procesa, ki je bil v teku proti njemu in njegovim 19 najvidnejšim sodelavcem, še naprej predstavljal Srbom kot mučenec in preganjanec zaradi srbske stvari, je Tito ustavil sodno postopanje proti njemu. Tako se Rankovič in njegovim sodelavcem ni nič zgodilo ne zaradi zarote proti Titu, ne zaradi zaviranja gospodarske reforme. Vsem so celó zagotovljene visoke pokojnine za njihovo brezskrbno in udobno življenje.

Rankovičev primer je Tita opozoril na nevarnost, ki lahko nastopi za partijo in za nadaljni obstoj komunističnega režima z borbo za njegovo nasledstvo. Rankovič je z odkrito zaroto potrdil, da se je hotel sedaj polastiti partijskega in državnega vodstva, čeprav je pri Hrvatih, Slovencih in tudi Makedoncih zasvožen. Tudi Tito ga ne mara.

Rankovičev največji politični in ideološki nasprotnik je Milovan Djilas. Zaradi svojih nastopov proti vladajočemu komunističnemu novemu razredu so zapori v Sremski Mitrovici bili od leta

KOSYGIN V ANGLIJI

Sovjetski predsednik Kosygin je z enotedenskim obiskom v Londonu in Angliji vrnil britanskemu predsedniku Wilsonu njegov obisk v Moskvi pred nekaj meseci.

Kosygin je svoj obisk v Angliji izrabil za številne izjave o Kitajski, o Vietnamu, o razorožitvi, o gospodarskem in industrijskem sodelovanju Sovjetske zveze z Zahodno Evropo in z Anglijo itd. Zatrđil je, da vojne s Kitajsko Moskva ne bo začela, dalje, da diplomatskih odnosov Moskva in Peking ne bosta prekinila, da v Nemčiji spet vstajajo nacisti, itd. Večinoma so bile vse Kosyginove izjave prikrojene v propagandnem smislu.

Iz razgovorov, od katerih so bili nekateri tajni, ki jih je imel z Wilsonom in iz javnih izjav pa je mogoče ustvariti si naslednjo sliko sedanjega položaja ZSSR v svetovnih dogajanjih: Nevarnost, ki grozi Sovjetski zvezi od Kitajske, je vzrok za sovjetske želje po miru v Vietnamu. Kitajske grožnje so tudi razlog sovjetskih poskusov vsepobne ureditve odnosov z USA.

Vendar pa ostajajo pogledi sovjetske zunanje politike na glavne probleme med Vzhodom in Zahodom nespremenjeni. Kosygin se ni obvezal, da bi ZSSR še več, kakor doslej, pripomogla k reševanju vietnamskega problema (doslej je v tem pogledu storila prav malo ali nič), prav tako ni izjavil ničesar, kar bi kompromitiralo Moskvo glede razorožitve. Do vsega sveta ostaja Moskva previdna, pred Kitajsko pa jo postaja vedno bolj strah. Prav tako se Moskva boji vedno večje politične in gospodarske neodvisnosti svojih satelitov. Iz Kosyginovih izjav je bilo mogoče ugotoviti, da ima Moskva glede vietnamskega problema roke močno vezane,

Novi razpleti na Kitajskem

Zmešnjava na Kitajskem je trajala tudi ves minul teden. Rdeče straže so prirejale pred sovjetskim veleposlaništvom v Pekingu silovite demonstracije proti Sovjetski zvezi in so obkolile poslaništvo tako dosledno, da nobenemu sovjetskemu diplomatskemu uradniku ni bilo mogoče oditi iz poslaništva. Kitajska vlada je objavila, da ne garantira varnosti sovjetskim diplomatskim uradnikom na ulicah Pekinga, tako, da se noben sovjetski uradnik ni upal na trg. Tako so polagoma ostali brez hrane ter sta sovjetskim uradnikom priskočili na pomoč poljsko in madžarsko poslaništvo v Pekingu. Poljaki in Madžari so začeli nositi hrano v sovjetsko poslaništvo, toda tudi temu je napravila kitajska vlada konec, ko je objavila, da ne garantira varnosti nobeni osebi, ki bi poskušala prinesiti živež v sovjetsko poslaništvo.

Položaj je postal za sovjetske diplomate v Pekingu naravnost obupen. Vsi moskovski protesti niso zalegli, dober se kitajski vladi ni zdelo, da je demonstriranja dovolj in so oblasti odpeljale

1954 skoro stalno njegovo bivališče. S svojo odločno opozicijo proti obstoječemu redu v državi je postal popularen doma in v inozemstvu. Do prve Djilasove obsodbe je bil sploh Titov ljubljenec in njegova najbolj zaupna oseba. Tako v partiji, kakor v državni upravi je zavzemal tako visoke položaje, da tedaj sploh nihče med partiji ni dvomil, da bi mogel kdo drugi biti Titov naslednik kakor Milovan Djilas.

Pa ga je Tito zaradi koristi nosilec novega razreda žrtvoval in poslal v zapor z obtožbo, da je Judež Iskarijot, ki je izdal komunistično stvar.

V sedanji stiski se je Titu v iskanju rešilne poti pojavila med drugimi tudi podoba Milovana Djilasa. Pomislil je: Če je bil pomiloščen Rankovič zaradi hujšega prestopka kakor pa Djilas s svojimi spisi, ni prav nobenega razloga, da bi Djilas še nadalje ostal v zaporu. Zlasti, ker lahko državi in partiji neprimerno več koristi kot pa Rankovič.

Za novo leto je bil Djilas izpuščen na svobodo. Njegova pomilostitev je prinesla Titu dvojno korist: demokratske države v svetu so jo pozdravile, zlasti demokratski socialisti v njih, do-

ker se noče še bolj zameriti Pekingu, nikakor pa noče prepustiti Hanoju usodi poraza. Moskvi bi bilo všeč, da bi se vojna v Vietnamu končala, toda Amerikanci ne bi smeli zmagati. Ker tega ne more doseči, se Kosygin upira direktnemu posredovanju v Hanoju ali Pekingu. Vietnam bi moral postati ves komunističen, meni Kosygin.

Kosygin je vse svoje predloge o zboljšanju odnosov med ZSSR in zahodnim svetom zavil v nejasnost. Njegov predlog o nenapadalni pogodbi med Mosko in Londonom spada v te vrste propagandni material. Zahodno Nemčijo Moskva silovito sovraži ter ji očita, da postaja spet nacistična. Zato v Moskvi ne mislijo na združenje Nemčije tudi v daljni bodočnosti ne. Kosygin tudi ni hotel pristati na prepoved pošiljanja orožja na Srednji vzhod, prav tako ne na ameriške predloge o prenehanju izdelovanja vojaških raket.

Ker je Moskva izgubila vseobsegajoče vodstvo nad sateliti in nad svetovnim komunističnim gibanjem, si skuša zagotoviti vsaj sodelovanje satelitov in komunističnih partij v svobodnem svetu. Istočasno budno zasleduje razvoj na Kitajskem, ki ji je povsem nasproten, prav tako pa tudi razvoj v Vzhodni Evropi, kjer je nekoč neomejeno odločala. Na dveh frontah se Moskvi majajo tla, zato sega na evropskem „bojišču“ čez svoje satelite v Pariz in London, na azijskem pa čez kitajsko „bojišče“ čez Pacifik v Washington. Kosygin bi rad imel zaveznike, ne da bi moral za to plačati ceno. Od spretnosti svobodnih zahodnjakov je odvisno, kakšno plačilo bodo iztisnili Moskvi za svoje zaveznikstvo z njo. Če cene ne bodo postavljali, potem bo od zaveznikstva imela korist le Moskva, kakor se je to dogajalo doslej.

Rdeče stražarje drugim. Čez noč je zavladal mir pred sovjetskim poslaništvom. Demonstracije so trajale pred poslaništvom 17 dni.

Rdeči stražarji so demonstrirali tudi pred francoskim poslaništvom in drugim komunističnimi poslaništvom.

Položaj v kitajskih provincah je ostajal med tem nejasen. V nekaterih provincah se je Maočetungovim pristajšem posrečilo uničiti nasprotnike in uvesti znova svoj red, medtem ko so v drugih vstajali novi uporniki proti Maočetungovemu režimu, ki imajo med drugim ves Tibet v svoji oblasti.

Titova vlada v Beogradu je zaprosila Skupni evropski trg za sklenitev trgovinske pogodbe med to evropsko demokratsko ustanovo ter Jugoslavijo. Razgovori za sklenitev take pogodbe so se začeli že leta 1965, se nadaljevali lani, sedaj, da so pa prišli že tako daleč, da je moči začeti čisto konkretno dogovornje za sklenitev trgovinske pogodbe.

ma bo pa Tito z Djilasom lahko paraliziral Rankovičovo akcijo med Srbi, ker ni verjetno, da bi se mogla združiti tako velika ideološka in politična nasprotnika, kot sta Djilas in Rankovič. Dejstvo, da so ju ljudje videli skupaj v Ljubljani v kavarni, na stvari nič ne spreminja.

Niso pa brez osnove tudi trditve, da hoče Tito z Djilasom urediti tudi vprašanje svojega nasledstva, kajti za Titom bi mogel samo še Djilas držati največ ljudi skupaj v partiji. Bodočnost bo kmalu odkrila dogovore med obema.

Dober mesec po Djilasovi izpustitvi na svobodo je Tita zadel hud udarec. V vasi Martinci pri Sremski Mitrovici se je ubil v avtomobilski nesreči izvajalec njegove gospodarske reforme Boris Kraigher, podpredsednik izvršnega sveta. Njegovo izgubo so komunistični listi proglasili za „nenadomestljivo“, kajti gospodarsko reformo je zagovarjal in izvajal z vso odločnostjo. Še dober teden pred smrtjo je v zveznem parlamentu zatrjeval, da jo je treba z vso doslednostjo in neizprosno nadaljevati.

Vprašanje je, če bo njegov naslednik to delal z enako zavzetostjo.

IZ TEDNA V TE DEN

Uruguay je bil prejšnji teden v znaku splošnih stavk. Stavkali so bolnimeščenci bančni uradniki, železničarji, osebje letalskih družb in nazadnje so se jim pridružili še poštarji. Bolniški nameščenci so zasedli tudi bolnišnice, so jih pa morali na zahtevo policije zapustiti.

V Čilu opozicionalna večina v senatu nagaja krščansko-demokratskemu predsedniku Freiu kjer in kadar more. Pred tedni mu je — kot znano — odklonila pristanek za potovanje na obisk v ZDA, prejšnji teden je pa odločila, da bo predlog predsednika dr. Freia o možnosti razpusta parlamenta zaradi razpisa volitev, če bi to zahtevale razmere v zvezi z razpravo šele v začetku aprila, med tem ko ga je parlament sprejel po nujnem postopku. Opozicionalni senatorji so pa z ozirom na škodo, ki so jo z odklonitvijo dovoljenja za potovanje predsednika Freia v ZDA povzročili v svetu ugledu države, zatrjevali, da ne bodo nasprotovali udeležbi predsednika dr. Freia na aprilskem sestanku predsednikov ameriških držav.

V Kolumbiji so imeli prejšnji teden močan potres, ki je zahteval tudi človeške žrtve; v Peruju pa velike nalive s poplavami. Tudi pri teh so bile človeške žrtve.

V republiku Nicaragua je bil izvoljen za predsednik gral. Anastazij Somoza. Njegov opozicionalni protikandidat Fernando Aguerro zatrjuje, da so bile pri volitvah sleparije.

Nad Meksikom je v zraku eksplodiralo kubansko prevozno letalo, v katerem so bile razne umetnine, dragocenosti in komunistična propaganda vseh vrst. Ne izključujejo možnosti, da je bila po sredi sabotaža.

Ameriški predsednik Lyndon Johnson je zaprosil senat za odobritev kredita 3.100 milijonov dolarjev za pomoč potrebnim državam v svetu. Od navedenega zneska je 624 milijonov dol. določenih za Latinsko Ameriko.

Zahodnonemški zunanji minister Willi Brandt je imel v Washingtonu razgovore s predsednikom Johnsonom in ameriškim zun. ministrom Ruskom. Razgovori so se nanašali na odnose med Zahodno Nemčijo in ZDA ter evropsko obrambno skupnost, ki mora po izjavi zun. ministra Brandta ostati trdna in solidna obrambna skupnost. V Chicagu

je Brandt izjavil, da je za sprejem Vel. Britanije v Skupni evropski trg.

V Varšavi so imeli sestanek zunanji ministri držav Varšavskega pakta. Glavni namen sestanka je bil pokazati, da je ta blok tudi po vzpostavitvi diplomatskih zvez med Romunijo in Zahodno Nemčijo enoten.

Papežev zastopnik v Jugoslaviji Msgr. Mario Cagna je bil sprejet v daljšo avdienco pri Titu. Med njo je izročil Titu posebno poslanico papeža Pavla VI. V njej poglavar kat. Cerkve izraža želje za napredek države in njenih narodov ter zatrjuje pripravljenost tako kat. Cerkve, kakor njenih vernikov, da bodo oboji doprinesli svoj del za blagor države in ljudi. Izraža pa tudi upanje, da bo oblast v Jugoslaviji spoštovala pravice kat. Cerkve in ji zagotavljala svobodo pri njenem delu, ki zasleduje samo duhovni blagor vernikov v dobro narodov, med katerimi žive.

Tito je z ženo Jovanko na povabilo avstrijskega drž. predsednika Jonasa prišel dne 13. februarja na uradni obisk na Dunaj z večjim spremstvom. V njem sta med drugim jug. zunanji minister Marko Nikezić ter predsednik izvršnega sveta SRS Janko Smole. Dnevna na Koroskem ni hotela zaprositi za sprejem pri Titu, ko bo na Dunaju, levica pa je. Dne 9. februarja je pa dobila uradno povabilo. Upajo, da bo Tito posredoval za začetek gradnje slovenske gimnazije v Celovcu.

V Italiji je policija ugotovila, da so kitajsko usmerjeni komunisti pripravljali atentat na predsednika italijanske komunistične stranke Luigija Longa, ki je na strani Moskve.

V Indiji imajo volitve. Zaradi razsežnosti državnega področja in neorganiziranosti jih pa ne morejo izvršiti v enem samem dnevu, ampak trajajo kar teden dni. Volijo 521 poslancev in 3560 raznih pokrajinskih funkcionarjev. Rezultat volitev bodo objavili najkasneje t. m. Državni kongres bo nato določil novega predsednika indijske vlade. Gotovo bo pripadal še vedno kongresni stranki, sodijo pa, da to ne bo več sedanja predsednica Indira Gandhi.

V avstralski državi Tasmanija je požar po obširnih gozdovih napravil ogromno škodo. Požar je zahteval tudi 50 človeških žrtev. Širil se je s tako naglico, da se ljudje niso mogli rešiti.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Zasedanje zunanjih ministrov ameriških držav

Buenos Aires je te dni postal sedež važnih mednarodnih konferenc. V ponedeljek se je začelo zasedanje Medameriškega gospodarskega in socialnega sveta, v sredo pa 3. izredno zasedanje Organizacije ameriških držav. V dopoldanskih urah je bila pripravljana seja, na kateri so določili vodstvo konferenc, opoldne so zunanji ministri ameriških držav obiskali predsednika republike ter mu sporočili pozdrave šefov svojih držav, zvečer ob 18. uri je pa bil slovesen začetek 3. izredne konferenc Organizacije ameriških držav. Konferenco je začel predsednik argentinske republike gral. Juan Carlos Onganía z daljšim govorom.

Tretje izredno zasedanje Organizacije ameriških držav je v buenosaireskem mestnem gledališču General San Martín na aveniji Corrientes. Zanj je bilo povsem preurejeno. To nalogo so opravili inženirji mestne občine. Pri tem delu je bilo zaposlenih 35 dni 100 strokovnih in navadnih delovnih moči.

Za plenarna zasedanja je preurejena velika dvorana. Vanjo so postavili dolge mize z 800 udobnimi sedeži. V njej je inštaliranih 30 mikrofонов. Dva elektroinženirja s posebnimi napravami sporočata govore zunanjih ministrov prevajalcem v posebne kabine, kjer jih ti istočasno prevajajo v španščino, portugalsčino, angleščino ter francosčino. Na mizah je inštaliranih 300 aparatov za poslušanje. 20 takih aparatov je določenih samo za zunanje ministre ter so posebno precizno izdelani.

Delo konferenc se razvija v štirih komisijah. Za vsako komisijo je v gledališču pripravljena posebna dvorana, v

njih je po 35 osebnih mikrofонов, še poseben močnejši mikrofoni, kabine za prevajanje v štiri navedene uradne jezike konferenc. V dvoranah so tudi naprave za televizijske oddaje.

Za neoviran potek konferenc je določil številni upravni aparat. Nad 100 uradnikov ima to delo na skrbi. V glavnem so iz zun. ministrstva, nekaj so jih pa tudi nastavili. Za dvorano, v kateri bodo plenarna zasedanja dopoldne, popoldne in če je trebno tudi v večernih urah, je določenih 60 prevajalcev, 21 stenografov, 60 stropjepis, 40 korektorjev, za štiri jezike, 300 pisarniških uradnikov in uradnic. osebja za čiščenje dvorane je pa 100.

Število članov delegacij, ki se udeležujejo dela konferenc, je visoko. Organizacija ameriških držav je na konferenco poslala 100 svojih funkcionarjev. Vse delegacije imajo 350 članov, razen teh je na konferenci akreditiranih 100 opazovalcev. V dvoranah je pa 350 sedežev določenih za povabljenе goste in občinstvo.

Zanimanje za konferenco v svetu je veliko. To potrjuje visoko število časnika. Na sami konferenci je akreditiranih 400 inozemskih časnika. Za oddajanje poročil so v gledališču postavljene tri radiobrojavnne postaje ter določeni prostori za 11 časnikarskih agencij.

Za oddajanje poročil in za delo konferenc so v gledališču postavili lastno telefonsko centralo z 200 internimi telefoni in s 150 direktnimi linijami. Za konferenco je bilo nabavljenih 250 pisalnih strojev, 12 razmnoževalnih strojev, 1000 stolov, 400 pisalnih miz, 1000 pepelnikov, 1000 slušalnikov, 200 mi-

„Ali je Slovenija res izropala Srbijo?“

Pod tem naslovom je Hrvatski Glas, ki izhaja v Winnipegu v Kanadi, z dne 3. decembra 1965 objavil daljši članek. Napisal ga je dr. Stanko Vujica. Zadržanja ga z ugotovitvijo: Slovenija in Slovenci so bili vedno predmet beograjskih vicev. Toda to, kar bom povedal sedaj, je največja šala, kar jih je prišlo z one strani Drine v zadnjih letih. Nato pravi, da mu je nek prijatelj poslal srbski list „Srpska Borba“ z dne 13. oktobra 1966. Pisec zatrjuje, da to ni humorističen list, je pa bolj šaljev, kot je bil predvojni beograjski „Jež“ (Ošišani Jež — Ostriženi jež, op. pr.). Kot primer za tako svojo trditve navaja, da je v listu zapisano, da je plenum KP Hrvatske „komunistično-križarski“, hrvatski kom. funkcionar Mika Tripalo je za Srpsko Borbo „komunistično-križarski ustaš Tripalo“. Nato pa nadaljuje:

„Najbolj se je pa Srpska Borba spravila na „rdeče katolike“ Slovence. V članku „Kaj je ozadje dogodkov v Jugoslaviji?“, ki naj bi bil napisan nekje v Jugoslaviji septembra meseca leta 1966, neki Spectator razvija tezo, da so Slovenci skozi 20 let Srbijske sistematiko in zavestno ropali zaradi dviganja nesrbskih republik, sedaj, ko so iz Srbije vse odpeljali, se pa uvaja reforma, da ne bo več osrednjih fondov za dviganje osiromašene in izropane Srbije. Tako je bil izvršen satanski načrt, da se srbski narod gospodarsko izčrpa in uniči in je tako Tito uspešno izpolnil nalogo, zaradi katere ga je Moskva poslala pred vojno. To je Tito izvršil v zvezi s Slovenci, Hrvati in takimi imenovanimi Makedonci.“

Glavni koristnik tega načrta naj bi bila Slovenija. „Srpska Borba“ to prikazuje takole: „Da bi dosegli cilj (to je Slovenci in ostali nesrbski narodi, op. ur.), je bil določen za gospodarskega diktatorja Slovenec Boris Kidrič, ki je levji del sredstev pošiljal v Slovenijo, nato v Hrvatsko in Makedonijo in drugam s parolo, da bi se gospodarsko dvignili zaostali in „saposavljeni“ kraji v državi. Na Srbijo in njene pasivne kraje se seveda niso brigali in je od vseh najmanj industrializirana. Ranković je bil tedaj prezaposen s svojo OZNO in UDBO z zapiranjem srbskih rodoljubov in z njihovim fizičnim uničenjem. Razumljivo je, da je Kidrič nove industrije postavil v že poprej industrializirano Slovenijo, ki je sedaj, po 20-letnem zalaganju Slovenije v kapitalom, Misir in Porurje Jugoslavije in velja za najbogatejšo pokrajino z največ in največjimi industrijskimi podjetji, z najvišimi dohodki in z najvišjim življenjskim standardom v državi, z najvišjimi plačami itd.“

„In sedaj, ko je Slovenija prenapolnjena s tvornicami, da menda sama ne ve, kaj naj z njimi počne se uvaja reforma, kar pomeni, da Srbija, iz katere so 20 let odvajali sredstva za gospodarski dvig drugih pokrajin, sedaj kot zaostala agrarna pokrajina, s po-

vsem zaostalo proizvodnjo pod komunistično upravo, ne bo imela dodatnih sredstev, da bi vsaj sedaj izboljševala svoje pasivne kraje.“ Ko je Ranković to videl, so mu začeli možgani delovati ter se je končno prepričal o podvali „fistrske družbe“. Toda bilo je prepozno. S padcem komunističnega krvnika Rankovića je Srbija obglavljena, pravi pisec. Tako se zaključuje ta bizarna analiza julijskih dogodkov v Jugoslaviji.

Dr. Stanko Vujica pravi: „Ko človek to prebere, ne ve, kaj bi dejal. Naravnost neverjetno je, da je v enem samem članku mogoče najti toliko neresnic in toliko protislovij. Pomislite, prosim vas, kaj se tu trdi. Srbija, za katero pravijo, da je še danes „zaostala poljedelska pokrajina“, naj bi služila kot izvor kapitala za industrializacijo „že poprej industrializirane Slovenije“. To je naravnost čudež modernega gospodarstva. Toda še večji politični čudež je to, da je 7 milijonov Srbov skozi 20 let mirno gledalo, kako jih poldrug milijon Slovencev tako kruto ropali. Ranković si je, kot so sedaj javno priznali, prisvojil v državi tolikšno oblast, da je bila njegova UDBA, sestavljena skoro izključno od Srbov, država v državi, da je „prehajala“ celo samo partijo, pa kljub temu ni mogel preprečiti odnašanja kapitala iz Srbije. Njemu so začeli možgani delati šele tedaj, ko je bila proglašena reforma ter so začeli izvajati decentralizacijo. In ko so mu možgani začeli delovati, kaj je tedaj odkril? To, da je imela reforma usodni učinek za Srbijo. Za božjo voljo, če je dvajsetletna politika razdeljevanja akumuliranih fondov po odločitvah centralne vlade v Beogradu (in ne v Ljubljani) bila tako katastrofalna za Srbijo, zakaj se potem Srbi sedaj punitajo, ko je reforma to politiko spreminila? In kako je to, da so ravno Slovenci, ki naj bi dobivali iz centralnih fondov največje deleže, bili tisti, ki so

bili na čelu borbe za reformo? S takimi vprašanji bi lahko nadaljevali, toda to ne vodi nikamor.“

„Če hočejo uredniki „Srpske Borbe“ zvedeti resnico o tem, kako je Slovenija izropala Srbijo, naj prečitajo poglavje o jugoslovanskem komunizmu v knjigi „Communism in Europe“, katero je leta 1964 izdala ugledna ameriška univerza MIT. V njej Viktor Meier dokazuje z uradnimi jugoslovanskimi statistikami, kako silno je bila Slovenija izkoriščana, kakor da bi bila „kaka srbska kolonija“. Navedel bom številke za 1952 in 1958:

„Srbija je npr. s svojim narodnim dohodkom 31.417 milijard v letu 1952, mogla zadržati 162,2 milijardi dinarjev za lastno uporabo ter je morala prispevati za zvezni proračun 152,5 milijard. Slovenija, z mnogo manjšim prebivalstvom, je imela v istem letu narodnega dohodka 139,4 milijarde dinarjev, med tem, ko je morala prispevati za zvezni proračun 97,1 milijardo dinarjev. To je relativno dvakrat več kot Srbija... Celokupni jugoslovanski državni proračun leta 1958 znašal okrog 335 milijard dinarjev. Slovenija, v kateri živi 8,5% prebivalstva Jugoslavije, je morala prispevati za zvezni proračun 125 milijard dinarjev ali 37,2% celokupnega državnega proračuna. Teh 125 milijard dinarjev je predstavljalo 45,6% celokupnega dohodka Slovenije (str. 68—69).

Spričo gornjih uradnih statistik postaja pisec članka v „Srpski Borbi“ ali človek, ki je padel z lune, ali pa je zavesten lažnivec.

Upati je, da bo vsaj kak emigrantski srbski list obsodil tako otroško navadno, da ne rečem bedasto prikazovanje dogodkov, ker ni v čast srbstvu in ne v korist srbski stvari. Jaz ne morem verjeti, da bi pametni Srbi mislili, da kar izreče neumen Srb.“

Tako zaključuje dr. St. Vujica svoj članek.

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENI ZA LETO 1967

JE V TISKU

Vsebinsko je tako bogat in tako pester, da brez njega ne bo mogla biti nobena slovenska hiša ne v svobodnem svetu in ne v domovini, če bo hotela biti nepristransko informirana o dogajanjih v naši polpretekli zgodovini in o sedanjih razmerah v svobodnem in komunističnem svetu.

Iz naše polpretekle zgodovine ponatiskujemo našim bralcem odstavke iz članka dr. Tineta Debeljaka Zapiski ob robu k dobi pred dvajsetimi leti:

„Vetrinj je strahoten, duše pretresujoč spomenik — Titovemu slovenskemu genocidu, pomoru 12.000 najboljših slovenskih mož. On je pravi krivec, vsi drugi so krivi le v tem, da se niso znali ali mogli ubraniti izročanju v njegovo pest. Zgodovinar sicer išče in skuša razumeti, kako je prišlo do tega, toda na kraju krajev je vedno kriv morilec in ne žrtev, ki mu je prišla v roke. In tu bi bilo treba začeti raziskovati: kdo od Slovencev nosi na svoji duši to krvavo odgovornost. Formalno je bil v dneh pokolja slovenski „minister pravice“ krščanski socialist dr. Jože Pokoren, toda daleč smo od misli, da bi on mogel zamisliti tak pokol. Toda izstopil ni iz vlade, ko je zvedel za moritev; in izstopil ni Kocbek, ne Fajfar ne drugi „krščanski socialisti“, ki nosijo formalno odgovornost. Prave krivce pa je treba iskati v Kardelju, predvsem v Kidriču, ki je baje dal osebno nalogo za moritev. Tudi v Vidmarju, ki je bil predsednik politične organizacije, ki je vodila in izvršila umor...“

Franc Sodja CM: Meditacije

V Buenos Airesu je proti koncu leta 1966 Baragovo misijonišče izdalo in založilo pesniško zbirko Meditacije, katerih pesnik je Franc Sodja CM in ki smo ga „doslej poznali predvsem kot misijonskega strokovnjaka in pisca odlično napisanih knjig, ki vodijo po pokrajinah duhovnega življenja“, kakor v Uvodni besedi to ugotavlja Al. Geržič. Knjigo je tiskala in vezala Editorial Baraga, opremil in s petimi lesorezi pozivil pa jo je Jure Vombergar. Celotna zbirka je razdeljena v pet skupin, vsako od teh uvaja po en lesorez različne barve: Spomini (15 pesmi), Misli (16), Lesene jagode (15), Pred vrati pekla (13) in Sinjine (11).

Sodeč po naslovu zbirke bi pričakovali njeno uglasbitev zgolj resno razumarsko, z malo čustvene melodije. Vendar temu ni tako: v njej je mnogo čustvenega izraza, ki pa nikakor ne dopuščata absolutnega prevladanja, pač pa se spaja s klenimi semeni meditacij.

Že v prvi skupini, Spomini, srečamo nekaj iskrenih, preprostih pesmi, ki te zagrabijo in preprije s toploto ob pesnikovi besedi, čeprav se čuti v njih večna borba med idealom, in neutemljenim stvarnim življenjem (Makov cvet, Otroci). „Močan, svoboden stal sem vrh dobrav in kamorkoli me je pot vodila, kot sončni žarek topel, čist, svetel | prešerno sem razpenjal mlada krila, | z drhtečimi rokami, da razdal | bi srečo, ki mi dušo je polnila.“ (11). Čustveno pretresljiv je na v Na mostu (po narodnem motivu), ki pa je obenem lahko podoba zgodbe tolkih mater današnjih dni: „Vode pod mostom šume, | ceste v

neznano hité. | Sama doma si ostala, | ti, ki devetim življenjem si dala. | Mati, ne čakaj! | Vse nas pograbil je svet; | most zdaj noben ni med nami razpet. | Sama še v grobu baš spala.“ (13). Odpoved, žalost, samozatejevanje, odločitev po povsem novi poti zvemi iz pesmi Šel sem mimo (20): „Ošel sem mimo polj in jedrih dev, | s seboj sem nesel žejo, žejo, mlado kri, | a drugim pustil njih poljub, usmev. | Razbičan, zapljuvan je stal pred mano | in dal, da izsušena usta si | nastavim ob njegovo srčno rano.“

Skupina Misli pogloblja tisti globoki smisel življenja, pri katerem vse zgolj tostransko, zemeljsko odpade, išče svoj cilj v edino trajni in večni vrednosti. V Pred križem (45) poje: „Čez svet je padla senca križa. | Je v padec in vstajenje, | za smrt in življenje, | dokler se dan | poslednji ne približa.“ Tu najdemo klene pesmi z religioznimi motivi (Trenutek velikega molka, Pred križem, Marijino oznanjenje, Mater Dolorosa), ki nas povežejo z naslednjim ciklom Lesene jagode, obsegajoče 15 sonetov, katerih motivi so izbrani naravnost iz skrivnosti rožnega venca in mojstrsko v sodobni perspektivi izklesani. Dihajo tiho pobožnost in prehajajo v prepletu čustva in meditacije v vrhunski del pesniške zbirke. Globoki imperativ gori pesmi Slovo (62): „Od zgoraj dana mi je vsa oblast. | Odhajam, vi po svetu razkropite | se, v potrpljenju narode učite; | trpeti, mreti bodi vaša slast! | Najmočnejši se mi zdita Vnebovzetje in Pridi.“

Skupina Pred vrati pekla mogoče najbolj upravičeno sodi med Meditacije. Tema, noč in bolečina, ki pa po očiščanju vodi v veselo upanje in poln optimizem: „Pokopljí bol, | zavriskaj in zapoj! | Lepota je živeti, | saj je Bog s teboj!“

Sinjine so svetlo jutro po mučnih in blodnih nočeh, po trpljenju polnih dneh brez miru. Zdi se, da je pesnik dospel na vrh in spoznal in dosegel svoj cilj življenja. Ni več omahovanj, ne iskanj; le ena sama predanost Neskončnemu do konca. „Mojster, | čeprav boli, | od drobi me od skal, | ne prizanašaj, | brusi me v kristal! | O, Luč, | temi srca in noč duha použij, | s svetlobo svojo vsega me presij! | Ogenj, | prežari me, da v tebi kakor kres | bom svetil, | grel od zemlje do nebes! | Oče, | na sončnem vrhu naj dotlej živim, | da z zadnjim žarkom v te se potopim!“ (Na vrhu, 90). Ali s kakim zvenecimi besedami poje o ljubezni, najvišji vsebini življenja: „Ljubezen je vsebina mojega življenja, | je dar neba, spomin na izgubljeni raj, | je srečo, moč v viharjih, živa kal trpljenja.“ (Visoka pesem sv. Frančiška, 93).

Ugajajo novi načini izražave: „Toda nekdo za travnikom je našim | prislonek k ustnam bezgovo piščal“ (14); jedre deve (21); razkral bom temne sence... (85).

Meditacije niso le zbirka pesmi prijetnega branja, ampak vsebujejo mnogo klenih zrn, ki oplajajo duha z zrelemi dognanji močnega pesnika. Knjiga stane broširana 400 pesov, v lepo platno vezana pa 550.

- jkc

Človek je že po svoji naravi odvisen od družbe in nanjo navezan. Ta nezrečni sporazum med poindincem in družbo ostane toliko časa, dokler ga ne razdere prestopke enega ali drugega, poindinca ali družbe. Z besedo iz sv. pisma pravimo, da je greh tisti, ki je vnesel nesoglasje in neret v naše življenje.

Povečanje in ojačanje družbenih vezi v sodobnem svetu prinaša mnogo koristi, povzroča pa tudi mnogo škoda in nevarnosti (npr. velika mednarodna vojaška, politična, gospodarska in podobna združenja). Cilj „socializacije“ mora biti stalni razvoj in izpopolnjevanje posameznika in družbe.

Tudi v družbenem redu je marsikak napredek, a na žalost tudi nazadovanje (npr. vzhodni in zahodni materializem, zatiranje s strani komunizma na vzhodu in nevarnost pr. prevzroke avtomatizacije na zahodu). Ta napredek mora voditi resnica, socialna pravičnost, medsebojna ljubezen, ljubezen do svobode in dejansko svobodno življenje.

(Jurij Rode, Slika koncila, Zbornik Sv. Slovenije 1967, str. 271)

„Perspektivam“ naj sledi še „Tribuna“?

V Svobodni Sloveniji smo poročali o Glosah 65, ki jih je v tržaški reviji Zaliv objavil tržaški pisatelj Boris Pahor. Povedali smo da je v njih javno napadel Edvarda Kardelja ter mu pripisuje odgovornost za sedanje žalostno stanje na gospodarskem, kulturnem in narodnem področju. Kajti v „dveh povojnih desetletjih se je storilo vse, da bi narodna oblast počasi, a dosledno skopnela“, in da se ni uresničilo to, v kar so na smrt obsojeni ljudje verovali — Boris Pahor je napisal svoje Glose ob knjigi pisem 1500 štajerskih talcev, ki so jih nemški nacisti postrelili, pobesili in pobili. — Skratka: komunistična partija slovenskemu narodu ni prinesla resnične svobode in nasprotuje negovanju slovenske narodne zavesti, katero zaničevalno označuje za „slovenski nacionalizem“.

V Sv. Sloveniji smo povedali, da je Pahorjev napad na Edvarda Kardelja vzbudil v slovenski javnosti veliko pozornost. Kajti zgodilo se je to, česar komunisti nikomur nekažnovano ne dopuščajo, da bi namreč pokazal kdo s prstom na krivce zla, ki so ga prinesli Slovencev komunisti s svojim sistemom in jih delal odgovorne za vso nesrečo, v kateri mora trpeti slovenski narod. Vse prenesejo komunisti in naravnost žele, da nezadovoljstvo ljudstva sproča v napadih in obsodbah vodilnih osebnosti po gospodarskih podjetjih, žalostnih pojavov skrajne pokvarjenosti dela mladine in napak in brezcilnosti raznih akcij pod komunisti na področjih javnega udejstvovanja. Vse to lahko ljudje kritizirajo in o vsem lahko listi pišejo, nikdar pa ni dovoljeno, da bi napadali komunistični sistem in njegove nosilce od Tita na vrhu, preko Kardelja navzdol do republikanskih in občinskih komunističnih veljakov. Kdor je kaj takega poskušal, je moral v zapor. Djilas in Mihajloviča zgovorna dokaza za to.

Zato je razumljivo, da so se ob Pahorjevem javnem napadu na Kardelja ogorčeno dvignili komunistični hierarhi v domovini. Zavedali so se dobro, da je Pahor s tem povzročil njihovi dosedanji nedotakljivosti veliko škodo na ugledu, v javnosti pa samo še utrdil vero v nasprotnih sedanje komunistične diktature, da na svetu nobena sila ni večna. Pa ne samo to! Del mladine je dal Pahorju prav in je bilo to tudi javno povedano sredi Ljubljane. Bil je to neki Herman Vogel, ki je napisal članek in ga objavil v študen-

tovski reviji „Tribuna“, ki jo financirajo vseučiliške oblasti v Ljubljani. V članku povsem sprejema Pahorjevo ugotovitev.

Objava Voglovega članka je bila v Ljubljani pravo presenečenje. Vodilni partiji na univerzi so se takoj zbrali. Da bi se zavarovali pred očitki vodstva kom. partije, da niso ničesar ukrenili v tej zadevi, so obsodili Pahorjev napad na Kardelja, njegovo pisanje označili za žaljivo, češ, da je hotel vso zadevo — hote ali ne hote — spraviti na stranski tir, da uporablja metode srednjeveške inkvizicije in čarovniških procesov, da nemoralno in brez pietete izrablja žrtve narodno osvobodilne borbe, ker v njihovem imenu izjavlja, da ni bilo uresničeno to, za kar so te žrtve umirale. Univerzitetni komite kom. partije je predno obsodbo, ki jo je sestavil njegov tajnik ing. Lojze Slok, sprejel ter napovedal, da bo objavljena v glasilu kom. partije Komunist.

V zadevo je dne 27. januarja poseglo tudi ljubljansko „Delo“ ter s svoje strani pravi, da Pahorjevo pisanje ter Voglovi povzetki v reviji „Tribuna“, pomagajo k pozitivni politični že premaganih emigrantskih in neostalinističnih sil v slovenskem družbenem sistemu. Vse to predstavlja nevarnost za napredne(?) in demokratične ljudi(?). Zato moramo biti komunisti v spopadu s takimi silami (ljudmi) brezkompromisni in dosledni. Ker zloraba „Tribune“ za žaljivo in nedokazano pisanje niti ni edini primer v dosedanem izhajanju „Tribune“ vsiljuje tako izrabljanje misel po likvidaciji (zatrju) časopisa.“

Tako smo torej pred novim duhovnim in političnim nasiljem komunističnih oblastnikov v Sloveniji. Listu, ki je imel pogum objaviti kritiko Kardeljevega dela enega najbolj zasovraženih komunistov ne samo v Sloveniji, ampak v vsej državi, grozi nevarnost zatrtja, ustavitve. Isto, kar se je pred časom zgodilo s Perspektivami. In da je cinizem komunističnih nasilnikov še večji, objavo resničnega stanja označuje za „nevarnost za napredne in demokratične ljudi“. To naj bi bili komunisti, ki so prišli na oblast po morju prilite krvi in kupih nedolžnih pobitih žrtev ter z nasiljem OZNE in UDBE, in ki si jo ohranjajo ter se na njej vzdržujejo samo z nasiljem in zatiranjem slehernega znaka in želje po politični svobodi in demokraciji.

Cinizem in nemoralna pri komunistih resnično ne poznata meja!

Več narodne zavednosti

Avto moto zveza Slovenije je izdala Turistično avtokarto Slovenije. Je zelo dobra, ima pa vseeno veliko napako: stari slovenskim krajem zunaj države dopušča izključno italijanska in nemška imena, čeprav so nosili svoja prvotna slovenska imena nad tisoč let.

France Avčin je v ljubljanskem Delu obsodil to „slovensko sramežljivost“ z besedami: „Sprušujem se, zakaj ne bi smeli na naših avtokartah poleg uradnega imena, ki je v veljavi v sosednjih državah, napisati tudi naše prvobitno ime, npr. poleg Sam Pietro al Natisono tudi Špeter Slovenov ali pa poleg Feistriz im Rosental tudi Bistrica v Rožu, ko vendar krajevna imena po Beneški Sloveniji in avstrijskem Koroškem in Štajerkem kriče svoje slovensko poreklo.“

Med tem, ko je Turistična avtokarta Slovenije do svojih sosedov tako napačno obzirna, ima uradna italijanska avtokarta, ki jo je izdelal Touring Club Italiano v Milanu, imena vseh naših krajev, ki so bila do zadnje vojne pod italijansko zasedbo, poitalijančena. Tako je na karti Lubiana, Ljubljana je šele v oklepaju. Avstrijske uradne in neuradne avtokarte so v tem pogledu toliko dostojne, da vsaj znotraj Slovenije v Jugoslaviji dopuščajo naša imena. Ne morejo pa tudi pri tem prikriti svoje želje po teh krajih, zato slovenskim oznakam krajev dodajo v podnapisih svoje spakedranke še iz stare avstrogrške monarhije. Npr. Kobariid—

Karfreit, Tolmin—Tolmein, Pohorje—Bachengebirge, Ptuj—Pettau, Celje—Cilli, Ljubljana—Laibach, Brežice—Rann, Konjice—Gonobitz, Maribor—Marburg itd. Na Koroškem je seveda vse izključno nemško.

France Avčin zaključuje svoja izvajanja: „Ker med nami Slovenci premmogi ne vedo več, da smo segali včasih Slovenci do Linca ob Donavi in do izvira Drave na Toplaškem polju, ko kakih drugih nemških ali italijanskih imen sploh še ni bilo, bi bil že čas, da pometemo svojo smešno ozkost do samih sebe tudi pri avtokarti Slovenije. Taka, kot je, je prava žalitev naših manjšin na severu in zahodu, tujcem pa vzbuja laži vtis, da se nahajajo v najčistejši nemški ali italijanski deželi, ki po tujih kartah sega še daleč v novo Jugoslavijo in je bila torej zahodnemu in severnemu sosedu ukradena.“

SLOVENCİ PO SVETU ŠVEDSKA

Če kdaj, velja danes pregovor: „Bolja je: Drži ga kot lovi ga. Ni malo naših tukaj na švedskem ki se bridko kesajo, ker so pustili svoje delo, pa novega ne morejo dobiti. Koliko manj še tisti, ki od zunaj hočejo priti sem. Svetujemo vam, držite se svojega dela tam, kjer ste. In Boga hvalite zanj! Žal izseljenški duhovnik ne more biti agent za zaposlitev.“ (Naša luč).

Novice iz Slovenije

NOVI DAVKI V JUGOSLAVIJI

Ameriška vlada je letos ukinila Titovi Jugoslaviji kredit 43 milijard starih dinarjev za nakup in uvoz kmetijskih pridelkov iz ZDA. To odločitev je ameriška vlada sprejela zato, ker komunistična Jugoslavija vzdržuje redne trgovinske zveze s komunistično Kubo in Severnim Vietnamom.

Da bi si beograjska zvezna vlada lahko zagotovila potrebne kredite za nakup žita in drugih poljedelskih pridelkov v svobodnem svetu, je morala poiskati sredstva v novih davkih. Zato je zvezna skupščina sprejela zakon, s katerim se je zvišala carina na uvožene predmete od 25% na 30%, davek na vse tobačne izdelke za 23% in so se zaradi tega vsi tobačni izdelki podražili za eno četrtino dosežane vrednosti davek na alkoholne pijače so pa zvišali od 21% na 30%. Uvedli so tudi posebni prometni davek 12,5% na vsako blago, ki ga ljudje ali sami prinašajo v deželo ali dobivajo iz tujine.

Z gornjimi poviški upa zvezna blagajna dobiti 37 milijard starih dinarjev.

V ljubljanskem parlamentu je bil nedavno govor tudi o srednjem strokovnem šolstvu v Sloveniji. Prišlo je do izraza stališče, da bo treba temeljito preučiti sedanje omrežje tega šolstva. V Sloveniji je 96 srednje strokovnih šol. Kakor v drugih stvareh so tudi tu komunisti delali brez glave, ker samo tako je bilo mogoče, da imajo od 96 srednjih strokovnih šol kar 14 ekonomskih srednjih šol. Sedaj, ko jih je gospodarska stiska k temu prisilila, bodo presodili, katere srednje strokovne šole so jim potrebne in zlasti koliko naj jih bo v Sloveniji.

V občini Gornja Radgona je od skupne površine obdelovalne zemlje 20.981 hektarjev v kooperacijskih pogodbah 1752 hektarjev in sicer za pšenico 486 ha, koruzo 427 ha, ostala žita 139 ha, krompir 115 ha, za travniške površine 582 ha in za vinograde 3 ha.

„Prešeren in Čop“ je bil naslov razstavi v Prešernovi hiši v Kranju. Na to temo je imel predavanje dr. Anton Slodnjak.

Na ljubljanskem letališču Brniki je do konca oktobra 1966 pristalo in vzletelo v domačem prometu 1405 letal in v mednarodnem prometu 2336 letal. Leta 1965 je v navedenem času priletelo in vzletelo 1283 in 1661 tujih letal. L. 1965 je v istem času potovalo čez ljubljansko letališče 22.673, v letu 1966 pa samo 19.805, t. j. 30% manj. V mednarodnem prometu je po potovalo do oktobra 1966 92.402 ljudi, leta 1965 pa v istem času 65.846.

Dolgolasi zanemarjeni beatlesi so tudi v Sloveniji. Dva sta bila zaposlena tudi v jeseniški železarni. Pa ju je

kmalu pozdravil delovodja na zelo enostaven način. Od dolgočascev je zahteval, da morata v službi nositi ženski rutni namesto čelad, kar zanju velja jo iste odredbe zaradi dolgih las, kakor za ženske. Oba sta morala nato v obratu delaoti z ženskimi rutami. „Nasha luč“ ve povedati, da je zdravilo hitro delovalo. Kajti še isti dan je večje število dolgočascev iskalo „zdravniško pomoč“ pri frizerju.

V Cirkovcih na Dravskem polju je začela poskusno obratovati največja razdelilna postaja za prenos električnega toka na Slovenskem.

Z novim letom so se doma občutno podražila stanovanja. Stanarino so zvišali kar za 25%.

Slovenija bo končno le dobila tovarno za izdelavo gramofonskih plošč in v tem pogledu ne bo več odvisna od Zagreba in Beograda. Tovarna gramofonskih plošč v Ljubljani bo razpolagala s potrebnimi prostori za snemanje in posnemanje s primernim oddelkom za galvanizacijo. Na leto bo tovarna lahko izdelala 3 milijone gramofonskih plošč. Kapital za zgraditev tovarne je preskrbelo mariborsko založniško podjetje Obzorje.

V Mariboru je bila novembra razprava proti 30 dekletom. Zaradi vladarstva, prostitucije in lahkoživosti so bila obsojena na zaporne kazni. Večina med temi dekleti, ki so se podala na to žalostno življenjsko pot, je bilo takojmenovanih hotelskih prostitutk. Poročilo o procesu prav nič ne poroča, če so oblasti prijele tudi lastnike hotelskih podjetij, ki so dekleta izrabljala

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Budučnost. K našemu poročilu v zadnji številki o ustanovitvi Budućnosti dodajamo, da je njen poverjenik za Argentino dr. Celestin Jelenc, Avda. Mitre 2996, Munro, F. N. G. Belgrano.

OSEBNE NOVICE

Poroke. V soboto 28. januarja 1967 sta se poročila v cerkvi Marije Pomocnice v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejia g. Ciril Bučar in gđ. Elsa Noemi Abitante. Za priči sta bila: nevesti njen oče, Pascual Antonio Abitante, ženinu pa ga. Ama Antonič, por. Bučar. Zakonsko zvezo je blagoslovil g. Janko Merik. V soboto 4. februarja sta se poročila v farni cerkvi v San Justu g. Janez Grilj in gđ. Anica Künig. Poročno sveto mašo je imel in tudi poročil mladi par g. Janko Merik. Za priči sta bila: nevesti njen krstni oter, ženinu pa njegova sestra ga Martina Grilj por. Modic

la za ta načedni posel in z njimi vabila goste v svoje hotele.

Področje pohorskega pragozda so oblasti proglasile za narodni park. Najstarejši in največji narodni park je v Triglavskem pogorju. Vseh narodnih parkov v Jugoslaviji je pa s pohorskim narodnim parkom parkom 14.

Umrlj so. V Ljubljani: Ivan Sokol, avtobusni šofer, Tone Hrstar, davčni inšpektor v. p., Nikolaj Tržan, Ivan Sešel, elekromonter v. p., Jože Ogrič, Marijan Savinšek, Matija Niek, Franciška Jamnik, Ana Knol roj. Maver, Jožefa Doma roj. Kadunc, Rika Accetto roj. Zidanič, Minka Kovjan roj. Primožič, Viktor Seliškar, upok., Ana Marija Debeljak, študentka, Pavla Fejkal roj. Lapajne in Rina Smid roj. Pollak, vdova po odvetniku v Soštjanu, Franciška Jeras roj. Gregorič, upok. v Črnučah, Ivan Beskovicnik v Grižah, Marija Zmave roj. Pečnik v Soštjanu, Anton Gorjup, pek. mojster v Cerknici, Marija Treven roj. Bučič v Novi Gorici, Vinko Varec v Novem mestu, Matelj Kapun, uradnik v. p. v Mariboru, Edo Grile v Radovljici, Jošt Rolc, biv. dimnikarski mojster na Bledu, Drago Druškovič v Ljubnem ob Savinji, Vinko Vrhovec kap. I. razreda v. p. v Planini pri Rakeku, Franc Gajšar, kurjavar v Kranju, Marjan Vanelli, upok. v Trbovljah, Ana Fras upok. v Laškem, Rudolf Miklavčič, kožar v Podnartu, Toni Klanšek, gostilničarka in pos. v Senovem, Matija Rotar v Vnanjih goricah, Antonija Lazar roj. Marinšek na Jesenicah, Anton Tavčar, žel. upok. v Vogljar, Marija Hočevar, roj. Koračin v Celju, Katarina Lesjak v Taboru, Marija Podobnik roj. Suhadolnik v Sinjdi Gorici, Apolonija Bergant v St. Vidu pri Ljubljani, Anton Polajnar, čevljar v. p. v Cerkljah in Janez Remškar v Brezovnici.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Deželni sve zavrnil člen pravilnika o uporabi slovenščine

Deželni svet dežele Furlanija-Juljska krajina je na svojem zasedanju 24. januarja razpravljal o svojem pravilniku. Predstavnik Slovenske skupnosti dr. Jože Škerlj je odboru za sestavo pravilnika predlagal, člen 101, po katerem bi smeli govoriti v svetu po slovensko in vlagati v slovenščini tudi razne pismene vloge, nakar bi predsedstveni urad poskrbel za prevod. Odbor za sestavo pravilnika je ta predlog sprejel in ga predložil svetu. To pa je naredil, ker je vedel, da ta člen ne bo sprejet. Če bi le količjak kazalo na uspeh, bi ga zavrnilo že kar v odboru.

Jasno je bilo namreč, da bodo glasovali proti temu predlogu vsi odkriti nasprotniki Slovencev: neofašisti, liberalci, republikanci, pridružili pa se jim bodo tudi demokristjani, katerih dosežki nastopi se niso dosti pokazali, da so res demokratsko in krščansko nastrojeni do Slovencev. Pri razpravi se je pokazalo spet že staro izmikanje: Za to je pristojna rimska vlada, ne dežela. Po že znanem kopitu so demokristjani, republikanci neofašisti in liberalci izjavili, da bodo glasovali proti členu, ker pač ni nobenega izrecnega zakona, ki bi dopuščal uporabo slovenščine.

Člen o uporabi slovenščine je bil torej že vnaprej obsojen. Pri glasovanju je proti glasovalo 34 svetovalcev, za pa 21. Predlog svetovalca Slovenske skupnosti so podprli Nennijski socialisti, vsi komunisti, predstavnik levičarske PSI UP, od nekdanjih socialdemokratov pa le eden, ostali so previdno ostali doma.

MENDOZA

90-let. Grintalove mame

V mendoški slovenski skupini smo zadnje dni doživeli prelep praznik. Z veseljem in spoštovanjem smo izrekli čestitke „starostinji“ — naši sredi — Grintalovi mami, ki ji je Bog dal

dočakati čaostitljivo starost 90 let. Kar z nestrpnostjo je dobra žena v krogu svojih dragih preštevila zadnje dneve pred svojim življenjskim praznikom in veselje je bilo gledati, kako je bila vsa srečna sredi svojih domačih in majdražnih ko so ji prinašali čestitke ter se z njo veselili.

Ga. Apolonija Bernot, por. Grintal je bila rojena 9. februarja 1877 v Dupeljnah, fara Brdo pri Domžalah. V

Vsak teden ena

JAZ MAM PA KONJČA BELEGA...

Jaz mam pa konjča belga,
drevi pa v vas pojezdim ga.
Ti tralala lalala tralala...

Čez tri gore, čez tri planine,
čez tri planine pliberske.
Ti tralala lalala tralala...

Konjič pred duri pribeži,
dekle pa se gor zbudi.
Ti tralala lalala tralala.

Na razpravi je dr. Škerk izjavil, da člen 21 republiške ustave zagotavlja vsem državljanom enako pravico uporabljati kateri koli jezik, torej ne more ustava prepovedovati uporabe slovenskega jezika v deželnem svetu že kar s tem, ker ga ne predvideva. Socialist je izjavil, da gre za načelno stališče, kjer število članov manjšine ne sme igrati nobene vloge, predstavnik PSIUP (stranko sestavljajo socialisti, ki so se ocepili po zaružitvi nemijevecev in socialdemokratov) je ožigosal nepošteno izmikanje, ki ga vršita tako vlada kakor dežela. Komunist Sema je dejal, da ni nobena žalitev, če se v svetu govori slovensko, žaljivo pa je, če Slovenci ne morejo uživati svojih naravnih pravic.

Zahteva po pravici do uporabe slovenščine je bila zavrnjena tudi v tržaškem pokrajinskem svetu. Predlog je stavil na zasedanju 23. januarja Dušan Furlan, ki je bil izvoljen na listi komunistične stranke, podprla sta ga predstavnik Slovenske skupnosti Saša Ropold in predstavnica tržaških neodvisnežev.

isti fari se je tudi primožila v vas Vrhovlje, kjer je v srečnem zakonu imela 12 otrok, 6 sinov in 6 hčera. L. 1934 je odovela in vse breme družinske odgovornosti ter skrbi na posestvu se je preložila na njena ramena, dokler ni v l. 1945 odšla s svojim najmlajšim sinom Luko ter hčerkama Tončko in Zofko.

Po letih preizkušenj v avstrijskih škib begunskih taboriščih je končno našla novo bivališče z družino svojega sina tu v Mendozii.

S ponosom lahko Grintalova mama danes ob svoji 90 letnici gleda na svoj rod! Od 12 otrok jih živi devet. Trije so v Argentini, eden v Avstriji, pet pa jih je v domovini. Osem jih je poročenih, ena hči Tončka pa je redovnica v Buenos Airesu. 29 vnukov ter 7 pravnukov se veseli danes jubileja svoje stare mame!

Vsem tem pa se pridružujejo številni prijatelji ter znanci z zahvalo Bogu za veliko milost, ki jo je izkazal, ter čestitkami njej in vsem njenim dragim domačim.

Iz vsega srca kličemo Grintalovi mami: Na mnoga leta!

Janez Jalen

Trop brez zvoncev

Povest

„Vidim, da imaš tudi jezik zdrav in spočit,“ se je smejal Vencelj.

„Pa vstopita in malo pri meni posedita, da ga utrudim,“ je povabila Špelca.

„Bi težko šla mimo, ko si tako prijazno zgovorna.“ Vencelj je stopil čez prag. Trdó za petami mu je sledil Črt. Špelca na psu niso bile vseh nizke in ukripljene noge. Koj se je obregnila obnje: „Psa ima pa Peter lepšega kakor vi. Ne zamerite.“

Peter se je zbal, da bo Vencelj postal nejevoljen. Pa ni. Hudomušno je zavrnil planšarico: „Vsak po svoje sta lepa. Ti seveda po gospodarjih sodiš. In če bi me ti hotela vleči, da mojo sivečo brado rajši vidiš kakor črne brke Hribarjevega Petra, in bi bil jaz tako nesparmeten, da bi ti verjel, to bi mi kazala osle za hrptom. Pa reci, ali ni res?“ Hrubečka je pomežiknila locvu. Trdno je bil uverjen, da se Špelca spravil v zadrego, iz katere se ne bo znala izviti. Planšarica pa je komaj opazno nagubančila čelo, malo pomislila, svetlo pogledala gozdarja in se pritajeno nasmehnila: „Če prav po pravici povem, sta mi oba všeč, vi in Peter. Vsak po svoje, kakor vam črt in Resa.“

Oba psa sta dvignila glavo. Vencelj pa je plosknil z roko ob lastno stegno, da je glasno zapela irhovina, in se široko zasmejal: „Preklican deklíč Dobro si se ognila odgovoru. Pridi sem!“

Špelca se je obotavljala: „Kaj pa bo?“ Počasi se je bližala višjemu gozdarju. Hrubečka pa je segel v oprtnik in vzel iz njega dokajšnjo papirno vrečico: „Na, nastavi roko. Ne bo ti žal.“ Planšarica je že poznala gozdarjevo navado, da rad postreže s sladkarijami.

Nastavila je kar perišče. Vencelj ji je usul vanj vse belo cenzeljev. „Pa pazi, da ne boš za Petrom preveč gledala, če nočeš, da ti katera druga ne izpraska oči.“

„Se nobene ne bojim in bom gledala, kakor se bo meni zdelo.“ Špelca se je sedaj samo še prisiljeno držala prijazno. Naglo se je obrnila, pristopila k polici in nalila iz čerile skoraj polno pasje koritce mleka: „Na, Resa, jedel!“ Pes je že čakal, kdaj mu postavi planšarica koritce na tla. Povoהל je mleko, previdno preizkusil z jezikom, če ni prevročje, in pričel glasno lokati. A že je zarenčal in hlastnil proti črnemu jazbecarju, ki se je približal in bi tudi rad pil mleko. Vencelj je svojega psa poklical k sebi in spet podražil Špelco:

„Črt, kar lepo pri meni bodi, da katera ne stakneš. Saj vidiš, da v tem stanu nimava nič besede.“

„Kdo pa pravi, da ne,“ je uporekla Špelca. „Samo Resa je bil neumen, če bi svoje prvo mesto odstopil drugemu psu ko je pri meni kakor doma.“

„Pa menda njegov gospodar tudi.“ Vencelj si je pogladil brado in na rahlo dregnul s komolecem Petra. Špelca se je pa nagnila prek ognjišča in povedala svojo misel kar naravnost:

„Nič se ne dregajta. Z vama vred dobro vem, da je Hribarjevemu Petru dokaj bolj pri srcu stan Tkalčeve Jerce kakor pa Grmlove Špelce. K meni ga mora pripeljati Resa. K Jerci mu pa noga kar sama zavije. Zakaj pa ne, če mu je tako bolj prav.“

Peter je hotel nekaj oporekati, pa mu Špelca ni pustila do besede. Nalila je mleka še črtu in se ponudila, da tuji lovcema skuha večerjo, pa je Vencelj

odklonil in odločil, da vsi skupaj prebijejo večer pri Jerci in da naj gre Špelca kar brž z njima. Planšarica se je izgovorila, da mora pogledati še k živini in da tudi v stanu še ni opravila vsega dela, da pa pride kasneje, čeprav v resnici ni bila namenjena iti. Počemu pa naj bi bila v napotje? Morebiti bi jo Jerca še po strani gledala. Nič naj se nikar ne boji. Ne bo ji prevzela Petra. Vencelj je uganil njene misli in ji zagrozil, da jo pride sam iskat, če je ne bo, ko se stemni, in da bo že skusila, kako znajo poljubljati gozdarji s šmarnicami in bradi. „Si me že poljubil dedec porašeni,“ si je mislila Špelca. Gozdarju je pa rekla da naj le kar pride. Še nalašč se bo obotavljala. Čeprav je Hrubečka vedel, da se dekle samo šali, mu je bila Špelca čimdalje bolj všeč. Kar nikamor se mu ni več mudilo. Zanj je bila resda dokaj premlada; če bi bil pa v Petrovih letih, bi ga pa tudi s parom volov ne izvlekli nocoj iz špelčinega v Jerčin stan.

„Prav si naredil, prav si naredil, prav si naredil, Resa,“ ni mogla Špelca dovolj pohvaliti psa. „Pri meni boš spal nocoj pa pri nikomer drugem, in če se se obema nos povesi, Jerci in Petru in še bradaču na vrh. Sicer sta se pa lovca prej oglašila pri meni kakor pri njej. To se ji ne zdi prav. Naj le ve, da ti sama na svetu.“

Resa je bil obilno deležen špelčine večerje. Tkalčeva Jerca je pa Petru in Vencelju napravila celo gostijo. Take volje je Peter že dolgo ni videl. Venomer se je sukala okrog njega in nič ni prikrivala, da ga ima rada.

Ze davno so povečerjali. Grmlove Špelce pa od nikoder ni bilo. Vencelju ni kazalo drugega, kakor da izpolni svojo grožnjo in jo gre iskat.

„Pa da se mi ne bosta poljubovala ta čas,“ je s privzdignjenim prstom na-

rejeno posvaril Petra in Jerco ter odšel.

Na ognjišču je prasketal ogenj in metal sence po stanu in pod skodlasto treho. Zunaj so utihnili gozdarjevi koraki. Peter se je zavedel, da bi moral kaj reči, pase ni mogel nič pametnega domisliti. Iz somraka se je nekako boječe oglašila Jerca: „Peter, ali res nisi več hud name?“

„Bodi no pametna. Kaj še vedno nisi pozabila?“ Peter je stopil tik Jerce. „Zadnje čase veliko mislim nate.“ Planšarica se je zazrla Petru naravnost v obraz.

„Res?“ se je razveselil lovec in prijel Jerco za roko. In sam ni vedel, kdaj se je sklonil in Jerco poljubil. Ni se branila. Ovila mu je roko okrog vratu in pogovor v stanu je utihnil. Še ogenj ni več prasketal. Po tramu pa je priteknel polh.

Zmotila ju je rahla hoja pred durmi. Peter in Jerca sta hitro stopila vsak na svojo stran ognjišča. V stan pa se je tedaj navihano prismejala Grmova Špelca. Vrat za sabo ni zaprla. Jerca jo je v mislih obdolžila, da je zunaj prisluškovala. Peter se ni bil tako nagel v sodbi. Špelca se je pa pohvalila: „Pa sem ga le potegnila, bradača. Me bo vedel drugič spet imeti za otročje neumno.“ In je hitela pripovedovati, kako je že skoraj okroglo uro čakala skrita za hlevom, če jo bo Vencelj res prišel iskat. Vsega se je že naveličala in mrazilo jo je začelo. Ne bi bila več dolgo vzdržala. Prav zadnji čas je že bil, da se je Hrubečka spomnil svoje grožnje. „Moram pogledati kako me bo klicel.“

Špelca je spet odhitela iz stanu in izza vogla oprezovala. Peter in Jerca sta se spogledala. Oba sta bila sedaj prepričana, da Grmova nič ne ve, kaj sta se pogovarjala in kako jima je

zmanjkalo besede, da sta si molče še več povedala.

Špelca se tudi sedaj ni brigala za Petra in Jerco. Zunaj na voglu se je presrečno hahljala. Bolj je slišala kakor videla, kako je Vencelj poskusil odpreti duri v njen stan. Kar verjeti ni mogel, da so res zapahnjene. Potrkal je in poklical: „Špelca!“ Namesto da bi se mu odzvalo dekle, je znotraj zalajal Resa in razdražil črta, ki mu je togotno odgovoril. Nastal je srdit lajež. Vencelj je skušal psa pomiriti, pa mu ni uspelo. Planšarji in planšarice so začeli pogledovati iz stanov, kaj je. Hrubečka je zaklel in zažgal: „Špelca, le počakaj!“ Obrnil se je in odšel. Mu ni drugega kazalo. Če bi se še količjak obotavljval, bi ga kar gotovo obdolžili, da lazi za mladimi dekleti, in bi se mu, če že ne v obraz, pa vsaj za hrptom posmehovali.

Črt je utihnil in prišel za gospodarjem, Resa v stanu se je pa še usajal. Vencelj je razmišljal, kaj naj reče Jerci in Petru zavoljo Špelce, in se nič ni oziral okrog sebe. Pa je poskočila izza ogla predenj Špelca: „Hop!“ Ustrašil se ravno ni, zdrnil pa. Še Črt je zarenčal: „Ti škrat ti.“ Špelca se je zvonko azsmejala: „Haha. Pa sem vas.“ Vencelj je nagajivko ujel za roko: „Tudi jaz bom tebe, kakor sem obljubil.“ Potegnili jo je k sebi. Mlada planšarica se je skušala izviti, pa se ji ni posrečilo. Samo toliko se je ubranila, da je Hrubečka ni mogel poljubiti na ustnice. Na lice jo je pa. In ves obraz ji je prav nalašč omedel s svojo brado. Špelca je že odprla usta, da bi zavrnila, pa se je še o pravem času spomnila, da bi jo slišala Jerca in Peter v stanu. Peter naj bi jo. Prava reč. Tkalčevi pa ni privoščilo škodeželjnega veselja.

(Dalje prihodnjie)

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. str.)

krofonov, 20 aparatov za snemanje govorov, 200 zavojev magnetofonskega traku in 10.000 risov papirja. Pred gledališčem vedno čaka 50 avtomobilov. 20 jih je določenih za zunanje ministre, 20 za delegate posameznih držav, 10 pa za potrebe glavnega tajništva konferenčne.

V priložju gledališča poslujeta tudi podružnica Narodne banke ter poštne in brzojavni urad. Stalno je v gledališču, kjer zaseda konferenca zunanjih ministrov am. držav tudi 8 zdravnikov s štirimi bolničarkami. Prav tako so v gledališču brivnice in tudi osebje za za manikiranje je stalno na razpolago.

Smrt kardinala Copella

V Rimu je 9. t. m. umrl biv. buenosaireski nadškof kardinal Copello. Na tem položaju je bil, ko so prihajali slovenski demokrati izseljenci v Argentini. Imel je razumevanje zanje ter jim je šel na roke. Bil je vnet za dušni blagor vernikov svoje nadškofije, v kateri je zgradil okoli 70 cerkva. Po letu 1956 je živel v Rimu ter je bil kancler kat. Cerkev. Dočakal je starost 87 let. Pogrebni slovesnosti v Rimu so bile v soboto 11. t. m. Pogrebno mašo je imel drž. tajnik Amleto Cicognani, molitve Reši me je pa izmolil sam papež. Krsto z njegovim truplom bo pripeljala v Argentino ladja Giulio Cesare.

Zasedanje državnega sveta za varnost Argentinska Glavna konfederacija za delo CGT je na zasedanju prejšnji teden sklenila, da bo začela z akcijo.

PO SPORTNEM SVETU

V Oberstdorfu v Avstriji so bili prejšnji teden vsakoletni že tradicionalni smučarski poletji. Na teh poletih je bil kar trikrat postavljen nov svetovni rekord v poletih. Norvežan Lars Grini je najprej izboljšal rekord s skokom 147 m, potem je izboljšal njegov rekord za en meter šved Kjell Sjoeborg, ki je skočil 148 m. Toda Lars Grini se ni hotel odpovedati naslovu rekorderja in je že naslednji dan postavil nov rekord s 150 m.

V Kairu je na svetovnem prvenstvu v biljardu svetovni prvak Francoz Marty izenačil svoj svetovni rekord: Naredil je 400 zaporednih karambolov. Na prvenstvu nastopajo predstavniki iz 8 držav, Argentino zastopa z menjajočo se srečo Osvald Berardi. Francoz Marty sije zagotovo ponovno osvojitve naslova že pred koncem turnirja.

Ljubljanska Olimpija je nastopala že petič v tekmah za evropski košarski pokal državnih prvakov. Kako da leč je na tem tekmovanju prišla, nam trenutno še ni znano. Na dosedanjih prvenstvih se je najbolje odrezala leta 1962, ko jo je izločil v polfinalu Real Madrid, ki ga je doma celo premagala. Dvakrat je bila izločena v četrtfinalu (1960 Ask Riga in 1963 Spartak Brno), leta 1958 jo je v osmini finala premagal sofijski Akademik.

Na pokalnih prvenstvih so bili dosedaj najuspešnejši klubi iz Sovjetske zveze, ki so osvojili šestkrat naslov, leta 1964 in 1965, je zmagal Real Madrid, leta 1965 pa Simmenthal iz Milana. Igralci iz Severne Amerike, ki nastopajo pri Real Madridu (trije) in Simmenthalu (dva) so seveda povzročili precejšnje debate pri Fiba, precej besed je tudi padlo na račun „amaterskega“ statusa teh igralcev.

ki predvideva med drugim 24 urno splošna stavko dne 1. marca ter 48 urno splošna stavko dne 21. in 22. marca. Drž. tožilec dr. Hugo Rocha Degreef je sam od sebe dvignil obtožnico proti tistim, ki so odredili to akcijo, ker jo smatra za pripravo upora. Sodnik za kazenske zadeve je z ozirom na obtožnico dr. tožilec začel postopanje.

Z napovedjo organiziranja novih stavk in ostalih akcij CGT zaradi sedanjega stanja v državi, se je v tork dopoldne sestal tudi Državni svet za varnost, ki ga vodi kot drž. tajnik gral. Osiris Villegas. Sestanek je bil pod predsedstvom predsednika republike grala Onganije, navzoči so bili vsi ministri, glavni poveljniki oboževanih sil ter drž. tajniki za informacije gral Señorans, za državno varnost gral Osiris Villegas ter za delu Ruben San Sebastian.

Na seji so bili sprejeti važni sklepi. Med drugim: Vlada prekinja z Glavno delavsko konfederacijo vse razgovore tako dolgo, dokler bo vztrajala pri napovedani akciji. Vse napovedane javne manifestacije so prepovedane. Notranjemu ministrstvu so bila izdana navodila za izdajanje potrebnih ukrepov za zavarovanje svobode dela in za ohranitev javnega reda. Napovedano je tudi bilo, da se bo Državni svet za javnost ponovno sestal.

Oblasti so blokirale fonde dvema močnima sindikatoma: železničarskemu Unión Ferroviaria, ki nastopa proti vladnemu načrtu za organizacijo drž. železnic ter sindikatu delavcev v sladkornih tovarnah v Tucumanu FOTIA.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Društvo Zedinjena Slovenija se iskreno zahvaljuje gdu. Francu Pečarju iz Lanusa za društvemu Socialnemu skladu podarjeno vsoto mšn 15.000 ob priliki smrti njegovega očeta gda. Franca.

Rojaki iz Blok so vabljeni, da se udeležijo sv. maše, ki jo bo daroval g. župnik Andrej Makovec iz Blok v nedeljo, 19. februarja ob pol 9 v stolnici v San Martinu. Po maši pa so rojaki vabljeni na razgovor in asado v Slovenskem domu v San Martinu.

OBVESTILA

Nedelja, 26. februarja:

V Slovenski vasi po 2. slovenski maši ob 10.30 uri v društveni dvorani 14. letni občni zbor Sociedad de Fomento Villa Eslovena.

FRANJO VUKOJA

San Martín esq. F. Alcorta
Barrio San Nicolás
San Justo

Zadruga Naš dom, San Justo.

Bratski naslov

Ob smrti nenadne smrti mojega sina Anteja, ki je ne bo mogče nikdar preboleti, želim izraziti Vam, preko Vas pa tudi vsej slovenski skupini svojo izredno zahvalo, ker ste s svojo udeležbo delili žalost z mojo družino.

Vaše plemenito dejanje naj Vam Bog poplača.

Ponovna iskrena hvala in bratski pozdrav

Franjo Vukoja, l. r.

San Justo 4. februarja 1967

Torek, 28. februarja:

V Slovenski hiši ob 19 uri posvet z voditelji in voditeljicami ter sodelavci naraščajniških tečajev.

Nedelja, 5. marca:

V Slovenski hiši pričetna sv. maša slovenskih otrok ob 16. Nato nastop otrok slov. osnov. šole iz Ramos Mejia.

V Slovenski vasi ob 14.30 v društveni dvorani 14. redni letni občni zbor društva Slovenska vas. Vsi člani vabljeni.

Sobota, 11. marca:

V Slovenskem domu v San Martinu veliki kermes — dobrodelna prireditve za kritje stroškov za ureditev novih šolskih prostorov.

Konzorcij Vestnika in DSPB - BA vabita vse borce in prijatelje na družabno sniđenje 5. marca na Pristavi: ob 9 sv. maša za padle, zatem anketa za kamnito mizo, nato asado. Prijave pri odbornikih DSPB ali pa: 629-2979.

Vse rojake lepo vabimo na veliko tombolo, ki se bo vršila v nedeljo, 12. marca, na vrtu Slomškovega doma.

Danes Vam že lahko javno nekatero glavne dobitke kot:

- televizijski aparat,
- radio combinado,
- hladilnik,
- pralni stroj
- sesalec.

Vse te dobitke je iz prijaznosti dalo na razpolago priznana slovensko podjetje Pavle Novak, Lomas del Mirador. Nabavite si tablice v predprodaji.

Darujte dobitke pod geslom:

- Majhen dar
- za veliko stvar -

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público
Pta. baja, of. 2

Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-8827

SIMON RAJER

uradni prevajalec

Uruguay 743, 5. nadstr. pis. 506

od 9.—12. in 15.—19. ure

Voznje pomorske in letalske

Dr. FRANC KNAVS ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Lujan, Francia 952

T. E. 735 ali 516

V petek in soboto od 9—13 ure

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

Concesión N° 3224

TARIFA REDUCIDA

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 910.387

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1967: za Argentino \$ 1.900.— Pri pošiljanju po pošti doplačilo \$ 100.— Za ZDA in Kanado: 12 dolarjev za pošiljanje z letalsko pošto, in 9 dolarjev za pošiljanje z navadno pošto.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Vsem rojakom, posebno iz Mengša, naznanjam žalostno vest, da je dne 1. februarja nenadoma, tiho kakor je živel, odšel v večnost moj dragi stric, gospod

Pavel Merše

krojaški mojster v Mengšu. Ležal je na svojem domu, na svoji krojaški mizi, nakateri je toliko predelal in na njej dobil zasluženi počitek.

Pokopali so ga 4. februarja na farno pokopališče sv. Mihaela v Mengšu.

Vsem ga priporočam v molitev in blag spomin.

Doma žalujejo za njim:

Žena Ivanka, sin, Janez, hčerke Anica, Ivanka, Minka in Zinka z družinami, ter tu pa njegov hvaležni nečak Ivan Boltežar z družino.

Villa Ballester. 12. februarja

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da je 11. februarja v Italijanski bolnici v Buenos Airesu umrla gospa

Ana Frančiška Rosič

rojena 18. julija 1900 v Logjeh pri Kobaridu.

Žalujoči:

Gabrijel, sin; Delia, snaha; Aleksander, vnuk; Viktorija in Marija, sestre.

Slovenski javnosti sporočamo, da nas je dne 12. februarja 1967 po večletni bolezni zapustila v 75. letu starosti članica, gospa

Filomena Štancer roj. Truč

Na njeno zadnje zemsko počivališče smo jo spremili dne 13. februarja 1967.

Vsem jo priporočamo v molitev in blag spomin.

i

Zedinjena Slovenija

NAŠI

Urejuje: MARTIN MIZERIT

MLADINI

Leto IV.

št. 4

NEKAJ O POSTU.

To je bilo na pepelnico sredo. Pri Bregarjevih so imeli zelo pičel zajtrk: nekaj mlečne kave in košček kruha vsak. Očka pa samo črno kavo.

Petrčku se je zdelo premalo, pa je znil: „Saj post veže sajno odrasle. Nas otroke ne!“

„Je res,“ je potrdil očka. Potem pa je dejal mami: „Daj Petrčku še skodelico kave in dobršen kos kruha — da bo fant sit!“

Mama molče odide, a Petrčku je neprijetno.

Očka pa nadaljuje: „Ne misli, da bi ti post škodoval! A tebi vseeno ne bom kratil hrane. Zato pa upam, da boš spolnjeval vse drugo, kar nam sv. Cerkev priporoča za svetl postni čas. Tudi to ti ne bo — kakor telesni post ne — prav nič škodovalo, marveč samo koristilo. Nasveti sv. Cerkev pa so:

Da se boš v postnem času premagoval. Se pravi: rad in z veseljem ubogal, rad pomagal mami pri njenih domačih opravilih.

Da boš premišljeno in pobožno opravljal dnevne molitve in rožni venec.

Da boš šestokrat premišljeval Jezusovo trpljenje; — in še in še, o čemer ti bom še govoril v postnem času.

Tako se boš res lepo pripravil na Kristusovo Vstajenje, kajti bi bilo tudi tvoji duši vstajenje v lepše novo življenje!“

Ko je mama znova prinesla kavo in kruh za Petrčka, se je ta vsemu odpovedal. Bilo je to njegovo prvi premgovanje v tem postnem času.

Očka je bil tega nad vse vesel. In upa, da ni bilo to zadnje premgovanje...

Mirko Kunčič

NAGELJ SUHI...

V naši hiši smeh in vrisk —
ded prišel je na obisk
iz domačih dragih krajev,
s sončnih trat, poljan in gajev.

Kaj prinesel je s seboj?

— Nič za tebe, ljubček moj:

pipo staro in tobak,

uro v žepu — tik tik tak.

Nekaj pa te vendarle

tja pred nas položil je

prav svečano: rožmarin,

nagelj rdeč — na dom spomin.

Nagelj suh je, vnuček, glej,

A diši še kot poprej.

Kje so, kje so zlati časi,

Ko v preljudi rodni vasi

kot pastirček sem vesel

žvižgal še in pel...

V naši hiši smeh in vrisk —

ded prišel je na obisk.

Tam na vrtu polno rož je,

v srcu nagelj — domotožje.

Fran Milčinski

Gospod in hruška

Vročje je bilo. Gospod je sedel pri kosilu in se v potu svojega obraza trudil z vilicami in nožem. Ko ni mogel več, je globoko vzdihnil, se naslonil nazaj in začel presti čas. Kdor ne ve, kako se prede čas, temu bodi povedano,

da se čas prede takole: kazalec ene roke se upre v palec druge, kazalec druge pa v palec prve, potem se en palec in kazalec ločita, da se v polkrogu zopet poiščeta, nakar drugi palec in kazalec nastopita enako pot in tako naprej.

Tako je gospod marljivo predel čas in gledal predse, in ko je bilo naprednega že precej vatlov časa, mu je pogled obstal na lepih rumenih hruškah, ki so vabljivo visele zunaj na vrtu prav pred oknom.

„Lačen nisem,“ je rekel gospod, „ali te vrste hruške poznam, niso ne presladke ne prekisle in močno sočnate so. Dobre bi bile za žejo!“

In gospod je poklical medveda, da naj natrese hrušk z drevesa in mu jih prinese. Medveda je imel v službi, da mu je ravnal čebele.

Medved se je vdano priklonil in odhacal na vrt. Ko pa pride do hruške, mu šine v glavo pomislek, ali je dolžan otrsati hruško ali ne, ker je nastavljen samo za čebele. Sédal je v senco in je premišljeval to vprašanje.

Gospod pa je sedel za mizo, pihal sapo skoz debele ustnice in gledal in čakal, da se potrese drevo in hruške doli padejo. In ker je bil tak, da niti za hip ni mogel biti brez dela, je predel čas. Napredel ga je zopet en vatel, dva vatla, napredel je tri vatle, hruške pa so še zmeraj mirno visele na drevesu in se mu vabljivo smejale skoz okno.

„Ali bo kaj, ali ne bo nič?“ je rekel in zaklical lovca. „Lovec, stopi, stopi s puško za medvedom! Tebe se boji. Da mi že skotraj potrese to hruško, da bodo hruške doli padale!“

(Dalje prihodnjič)

PISAN DROBIŽ

šaljiva vprašanja.

1. O grdem vremenu se spreha, o lepem v kotu visi?
2. Kaj ima moder mož vedno pred očmi?
3. Kje lajajo psi z repom?
4. Kje reke nimajo vode?

Besedna uganka

Prijeten, tenek glas je moj,
sad truda mojega sladak;
uživa rad ga človek vsak.
A jeze moje se le boj!

Rešitev ugank v prihodnji številki.

NAŠI PREGOVORI

Dobra mera in vaga v nebesa pomaga.

Dobro storiti, pa ne okrog zvoniti.

Kadar Bog muči, nič ne zamudi.

Kar ubogemu daš, ti na žlici praraste.

Rešene ugank iz 3. številke. Šaljiva in resna vprašanja: 1. Napiši „rdeče“. 2. Ker jo je z usti. 3. Mokrih. 4. Sončna ura. 5. Materinega. — Besedna uganka: past, pest, post, pust. — Šena: Senca.